

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

728

Vragen van het lid **Sjoerdsma** (D66) aan de ministers van Buitenlandse Zaken en voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking over *de inperking van internetvrijheid in Rusland* (ingezonden 6 november 2012).

Antwoord van minister **Timmermans** (Buitenlandse Zaken), mede namens minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (ontvangen 3 december 2012).

Vraag 1

Bent u bekend met het feit dat op 1 november in Rusland een wet in werking is getreden die de digitale vrijheid van de bevolking inperkt, door systematische surveillance met DPI technologie?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Wat is de reactie van de Nederlandse regering hierop? Welke gevolgen verwacht u dat deze wet zal hebben voor de mensenrechtensituatie in Rusland en voor de Nederlandse bedrijven die daar opereren?

Antwoord 2

De wet is primair gericht op bescherming van kinderen tegen schadelijke informatie als ook op het beperken van toegang tot in Rusland wettelijk verboden informatie. De wet zou ook gebruikt kunnen worden om de autoriteiten onwettelijke informatie af te schermen en om het gedrag van internetgebruikers te monitoren. De Nederlandse regering koestert de vrijheid op het internet en de bescherming van de privacy van gebruikers. De vertrouwelijkheid van de bedrijfscommunicatie is bovendien in het geding. Daarom maakt de regering zich zorgen over eventueel misbruik van de op 28 juli 2012 door president Poetin bekrachtigde wet.

Vraag 3

Kan de regering uitsluiten dat er vanuit Nederland of andere EU-lidstaten technologie aan Rusland geleverd wordt die gebruikt wordt voor massasurveillance, DPI, massacensuur of andere maatregelen die mensenrechten inperken?

¹ <http://www.wired.com/dangerroom/2012/11/russia-surveillance/>

Antwoord 3

Nee. Veel goederen kunnen naast gebruik voor wetmatige interceptie ook voor mensenrechtenschendingen worden ingezet. Het exacte eindgebruik is niet altijd bekend.

Vraag 4 en 5

Ziet u mogelijkheden om bij te dragen aan digitale vrijheid in Rusland, bijvoorbeeld door het beschikbaar stellen van de Nederlandse ambassade voor veilig, ongecensureerd en niet gemonitord internetgebruik? Op welke wijze zult u zich inzetten voor digitale vrijheid van mensen in Rusland?

Antwoord 4 en 5

De Nederlandse regering heeft internetvrijheid hoog in het vaandel staan. Zowel in Europees kader als in de bilaterale contacten met de Russische overheid worden de ontwikkelingen van het afgelopen halve jaar in Rusland ten aanzien van de vrijheid van meningsuiting, vrijheid van informatievergaring en andere vrijheden aan de orde gesteld. Tijdens het bezoek van de Mensenrechtenambassadeur aan Rusland van 15 tot 19 oktober 2012 is dit in gesprekken met overheden en met non-gouvernementele overheden aan de orde geweest. In het verleden heeft Nederland via het Matra-programma verschillende internetinitiatieven ondersteund, zoals het verbeteren van de internet-nieuwsvoorziening van «Novaya Gazeta». Daarnaast heeft Nederland bij de Freedom Online conferenties in zowel Den Haag (2011) als Nairobi (2012) Russische bloggers (respectievelijk Gregory Shevdov en Damir Gainutdinov) de mogelijkheid geboden hun ervaringen te delen ten aanzien van de situatie van digitale rechten in Rusland.

Vraag 6

Bent u bereid om u op Europees niveau in te zetten voor de digitale vrijheid in Rusland? Zo ja, hoe gaat u dat doen?

Antwoord 6

De EU heeft deze en andere vrijheden tijdens de EU-RF Mensenrechtendialog in juli 2012 reeds aan de orde gesteld. De Nederlandse regering zal er voor blijven pleiten dat dit onderwerp hoog op de agenda staat.

Vraag 7

Bent u bereid om u op Europees niveau in te zetten voor een verbod op de export van technologie vanuit de EU wanneer die gebruikt wordt of kan worden voor het schenden van mensenrechten, zoals nu gebeurt in Rusland?

Antwoord 7

Nederland zet zich reeds geruime tijd in om de EU-*dual use*verordening uit te breiden, zodat bedrijven een ad-hoc vergunningplicht kan worden opgelegd indien er aanwijzingen zijn dat technologie (gedeeltelijk) kan worden gebruikt voor mensenrechtenschendingen. Het Europees Parlement heeft onlangs een voorstel gedaan langs deze lijnen. Nederland zal er bij andere lidstaten op aandringen dit voorstel te omarmen.